SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

tyv@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI JOKAMIEHENOIKEUDEN NOJALLA LUONNONTUOTTEITA KERÄÄVIEN ULKOMAALAISTEN OIKEUDELLISESTA ASEMASTA (HE 42/2021 vp)

Hallituksen esityksen mukainen laki todennäköisesti vahvistaisi jonkin verran luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeuksien toteutumista.

Luonnontuotteiden poimintaan muodostuneista, muusta ulkomaisen työvoiman käytöstä poikkeavista käytännöistä ja olosuhteista huolimatta, olisi tarkkaan harkittava vain joidenkin hyvin tarkkaan rajattujen toimialojen tai yrittäjä- tai työntekijäryhmien erillissääntelyä. Ulkomaisen työvoiman oikeudellisen aseman parantamisessa tulisi pyrkiä sellaiseen yhdenmukaiseen sääntelyyn, jolla voitaisiin parantaa kaiken ulkomaisen työvoiman asemaa ja olosuhteita.

Hallituksen esityksen mukaan lain noudattamisen valvonta kuuluisi työsuojeluviranomaiselle siltä osin kuin se ei kuulu muun toimivaltaisen viranomaisen vastuulle. Esitysluonnoksen 6 ja 7 §:ssä on useita kohtia, joiden valvominen on vaikeaa, mikä voi käytännössä heikentää lain toivottuja vaikutuksia. Säännösten rikkomisesta seuraavat sanktiot ovat myös sangen lieviä suhteessa laiminlyönneistä saavutettavissa olevaan taloudelliseen hyötyyn nähden.

Luonnontuotteiden kerääjien ansioiden maksamisen valvonta voisi soveltua paremmin jonkun muun viranomaisen kuin työsuojeluviranomaisen tehtäväksi. Soveltuvampi viranomainen voisi olla esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimisto, jolle ollaan myös asettamassa uusia tehtäviä lain toimeenpanossa.

Ulkomaisen työvoiman käyttö on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti, mutta työsuojeluviranomaisen valvontaresursseja ei ole merkittävästi lisätty. Ehdotetun lain uusien valvontatehtävien johdosta tulisi huolehtia työsuojeluviranomaisen resurssien vahvistamisesta esityksessä ehdotettua enemmän eikä kattaa sitä ainakaan kokonaan työsuojeluviranomaiselle ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseen jo osoitetusta 15 henkilötyövuoden lisäresurssista.

Erityisasiantuntija Tapani Aaltela